

Warszawa, dnia 09.04.2010 r.

WD. 4164- 70/1/09

DECYZJA NR 267/2010

w sprawie wpisania zabytku do rejestru zabytków

Na podstawie przepisów art. 89 pkt. 2, art. 91 ust. 4 pkt. 3 i 4, art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. 2003r. Nr 162, poz. 1568 - z póź. zm.), w trybie art. 104 KPA (tekst jednolity: Dz. U. z 2000r. Nr 98 poz. 1071 – z póź. zm.), w wyniku postępowania administracyjnego przeprowadzonego z urzędu (w związku z pismem Towarzystwa Opieki nad Zabytkami, Koło w Grodzisku Mazowieckim z siedzibą przy ul. Sienkiewicza 31)

Mazowiecki Wojewódzki Konserwator Zabytków w Warszawie

orzeka:

1. Wpisać do rejestru zabytków nieruchomości województwa mazowieckiego

Cmentarz grzebalny rzymsko-katolicki w pierwotnych granicach, wraz z ogrodzeniem i starodrzewem, założony przed 1932 r., położony w Jaktorowie, przy ul. Żyrardowskiej, gmina loco, powiat grodziski

2. Niniejszym wpisem obejmuje cztery najstarsze kwatery (zlokalizowane w północnej części założenia) wraz z starodrzewem oraz ogrodzeniem od frontu,
3. Zabytkowy teren, obejmujący cztery najstarsze kwatery zlokalizowane w północnej części nekropolii, na terenie działki nr 319, **obręb Jaktorów** oznaczono na załączniku graficznym linią w kolorze czerwonym.
4. Załącznik graficzny do niniejszej decyzji stanowi jej integralną część.

Uzasadnienie

Mazowiecki Wojewódzki Konserwator Zabytków wszczął z urzędu w dniu 19.05.2009 r. postępowanie wpisu do rejestru zabytków przedmiotowych obiektów. W dniu 03.06.2009 r. przeprowadzone zostały oględziny przedmiotowej nekropolii. Obiekt posiada kartę ewidencyjną wykonaną w 1989 r. Cmentarz rzymsko-katolicki w Jaktorowie zlokalizowany jest przy szosie prowadzącej z Warszawy do Żyrardowa, po południowej stronie ul. Żyrardowskiej. Został on założony w 1932 r. przez pierwszego proboszcza parafii jaktorowskiej p.w. Św. Rodziny, ks. Stanisława Baranowskiego na działce ofiarowanej przez hr. Jakuba Potockiego – właściciela m.in. dóbr Kaski i folwarku Jaktorów. Najstarsza część cmentarza zbudowana została na planie krzyża greckiego, powstałego z przecięcia dwóch głównych alej (położonych na osiach półn - półd, wsch.-zach). Jeden z czterech kwartałów został przeznaczony tylko na pochówek dzieci. Wzdłuż granic kwadratowej działki poprowadzono dodatkowe aleje obwodowe w celu poprawy komunikacji. Oryginalne założenie przestrzenne, bazujące na planie krzyża greckiego, uległo jednak z upływem czasu przekształceniu w krzyż łaciński poprzez wydłużenie cmentarza w kierunku południowym. Od strony ul. Żyrardowskiej nekropolia ogrodzona jest murem ceglany. Wejście na cmentarz stanowi kuta brama ujęta dwiema furtami, będące fundacją hr. Jakuba Potockiego. Na cmentarzu pochowane zostały osobistości zasłużone dla lokalnej społeczności min: Czesław Ostoja Sieradzki – starosta oszmiański, hrabina Maria Montwiłł, Władysław Szyszkowski – właściciel majątku Jaktorów, Stefania Cygańska – członek AK, pierwszy dyrektor szkoły w Jaktorowie. Ponadto na cmentarzu znajduje się grób nieznanego żołnierza z 1939 r. oraz dwie tablice umieszczone w 2004 r. w północno-zachodnim narożniku cmentarza (w miejscu starej studni), upamiętniające kilkudziesięciu mieszkańców Jaktorowa i okolic, poległych i pomordowanych w latach 1939-1945 z rąk hitlerowskich. Na terenie najstarszych kwater

nekropolii znajdują się liczne nagrobki z lat 30-tych, pochodzące z lokalnych warsztatów kamieniarskich, przeważnie w formie krzyży na cokołach osadzonych na grobach ziemnych, (wykonane z betonu i żeliwa) bądź płyt nagrobnych. Szczególną ozdobą cmentarza jest zachowany starodrzew w formie szpalerów rosnących wzdłuż głównych alej cmentarza oraz pojedynczo w poszczególnych kwartałach (klony, robinie, kasztanowce, modrzewie, dęby, brzozy).

Przedmiotowa nekropolia w jej pierwotnym kształcie prezentuje wartość artystyczną, ze względu na klarowną kompozycję opartą na planie krzyża greckiego, wywodząca się z tradycji wczesnochrześcijańskiej oraz zachowane od frontu ogrodzenie z kuta bramą. Niewątpliwym walorem cmentarza jest zachowany, zakomponowany starodrzew, na który składają się różnorodne gatunki drzew. Nekropolia przedstawia nadto wartość historyczną jako miejsce spoczynku osób zasłużonych dla społeczności Jaktorowa i okolic.

Na podstawie art. 9 ust. 1 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2003 roku nr 162, poz. 1568 z póź. zm.) do rejestru wpisuje się zabytek nieruchomy na podstawie decyzji wydanej przez wojewódzkiego konserwatora zabytków, z urzędu bądź na wniosek właściciela zabytku nieruchomego, lub użytkownika wieczystego gruntu, na którym znajduje się zabytek nieruchomy.

Na podstawie art. 9 ust. 1 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2003 roku nr 162, poz. 1568 z póź. zm.) do rejestru wpisuje się zabytek nieruchomy na podstawie decyzji wydanej przez wojewódzkiego konserwatora zabytków, z urzędu bądź na wniosek właściciela zabytku nieruchomego, lub użytkownika wieczystego gruntu, na którym znajduje się zabytek nieruchomy. W myśl art. 9 ust. 2 - w trybie określonym przez ust. 1 wyżej przytoczonego artykułu - do rejestru zabytków może być również wpisane otoczenie zabytku wpisanego do rejestru. Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt. 1 litera f w/w ustawy o ochronie i opiece podlegają, bez względu na stan zachowania, zabytki nieruchome będące cmentarzami. Z uwagi na zachowane wartości historyczne i artystyczne cmentarz rzymsko - katolicki w Jaktorowie odpowiada definicji legalnej zabytku zawartej w art. 3 ust. 1 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, zostaje wpisany niniejszą decyzją do rejestru zabytków nieruchomych województwa mazowieckiego i podlega ochronie prawnej.

Od decyzji niniejszej przysługuje stronom, na podstawie art. 127 KPA, odwołanie do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, które należy złożyć za pośrednictwem tutejszego urzędu zgodnie z art. 129 § 2 KPA w terminie 14 dni od doręczenia przedmiotowej decyzji.

UWAGA NUMER REJESTRU ZABYTKÓW JEST NADAWANY PO UPRAWOMOCNIENIU SIĘ
NINIEJSZEJ DECYZJI.

MAZOWIECKI WOJEWÓDZKI
KONSERWATOR ZABYTKÓW

Barbara Lezińska

Załączniki:

1. Kopia mapy ewidencyjnej
2. Pouczenie o skutkach wpisu do rejestru

Otrzymują:

1. Parafia Rzymsko-Katolicka p.w. św. Rodziny, ul. Warszawska 3, 93-313 Jaktorów
2. 4 x WUOZ a/a (KZ)

Do wiadomości:

1. Kuria Diecezjalna Łowicka, Stary Rynek 20, 99-400 Łowicz
2. Urząd Gminy Jaktorów, ul. Warszawska 33, 96-313 Jaktorów
3. Starostwo Powiatowe w Grodzisku Mazowieckim, ul. Kościuszki 30, 05-825 Grodzisk Mazowiecki
4. Towarzystwo Opieki nad Zabytkami, Koło w Grodzisku Mazowieckim, ul. Sienkiewicza 31, 05-825 Grodzisk Mazowiecki
4. Towarzystwo Przyjaciół Jaktorowa, ul. Wojska Polskiego 40, Chylice - Kolonia, 96-313 Jaktorów